

ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΑΘΗ ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ

Καί σέ αυτό τό ΜΑΘΗΜΑ συνεχίζουμε τήν μελέτη τοῦ σημαντικοῦ αὐτοῦ θέματος τῶν σχέσεων τῶν δύο φύλων, τοῦ ἄντρα καί τῆς γυναίκα, μέσα ἀπό ἔργα τοῦ Λυρικοῦ Θεάτρου, ὄπερες καί ὀπερέτες.

«ΟΙ ΑΠΑΧΗΔΕΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ» ὀπερέτα τοῦ Νίκου Χατζηαποστόλου.

Ἡ υπόθεση ἐκτυλίσσεται στήν Ἀθήνα. Εἶναι παραμονή Πρωτομαγιάς τοῦ 1922. Στήν ταβέρνα τοῦ μπάριμπα - Ἀνδρέα, στά Πατήσια, συχνάζουν λαϊκοί ἄνθρωποι τῆς γειτονιάς καί χαίρονται ἀμέριμνα τήν συντροφικότητα μέ κουτσομπολιό, ἀστεία καί ἀμοιβαία πειράγματα. Ἀνάμεσά τους οἱ τρεῖς φίλοι «Ἀπάχηδες» (μάγες): Κώστας, Καρούμπας καί Καρκαλέτσος. Τόν Κώστα τόν φωνάζουν «Πρίγκηπα» λόγω τῆς εὐγενικῆς καταγωγῆς του, τῆς εὐθύτητας καί τῆς ἐντιμότητάς του. Ὁ Κώστας συνδέεται αἰσθηματικά μέ τήν Τιτίκα, μιά φτωχή κοπέλα πού ἔρχεται τακτικά στήν ταβέρνα γιά νά πωλήσει ἄνθη. Ἄν καί ὡς ἐντιμος ἄνθρωπος θέλει νά τήν παντρευτεῖ, φαίνεται ὅτι κάτι σοβαρό τόν ἀπασχολεῖ. Ἐξομολογεῖται στούς φίλους του ὅτι κατά τή διάρκεια μιᾶς βόλτας του στήν ἐξοχή εἶχε σώσει μιά ωραία νέα ἀπό ἀτύχημα. Ἡ κοπέλα ἔκανε ἵππασία, τό ἄλογο ἀφηνίασε. Μέ κίνδυνο τῆς ζωῆς του ὁ Κώστας ἄρπαξε τά χαλινάρια καί τό συγκράτησε ἐνῶ ἡ κοπέλα ἔπεφτε μισολιπόθυμη ἀπό τήν τρομάρα της στήν ἀγκαλιά του. Ἐχώρισαν χωρίς νά μάθουν τίποτε ὁ ἕνας γιά τόν ἄλλον. Ἀλλά φεύγοντας ἡ νέα πῆρε τήν καρδιά καί τόν νοῦ τοῦ Κώστα. Δέν μπορεῖ νά τήν λησμονήσει. Τήν ἀναζήτησε ἀλλά μάταια. Διαισθανόμενη ἀλλαγὴ στόν Κώστα καί μαθαίνοντας τήν ἱστορία, ἡ Τιτίκα προσπαθεῖ νά ἐξακριβώσει τίς διαθέσεις καί προθέσεις του. Ὁ Κώστας τήν διαβεβαιώνει ὅτι συνεχίζει νά τήν ἀγαπᾷ καί ὅτι θά τήν παντρευτεῖ.

Βγαίνοντας στήν ἐξοχή γιά νά πιάσουν το Μάη, στήν ταβέρνα τοῦ μπάριμπα-Ἀνδρέα σταματοῦν ὁ νεόπλουτος Ξενοφῶν Παραλῆς, ἡ κόρη του Βέρα, ἡ ἀδελφή του Ἀρετοῦσα καί ὁ νεαρός Κλέων πού εἶναι ἐρωτευμένος μέ τή Βέρα. Ὁ Παραλῆς δέν θέλει τόν Κλέωνα γιά γαμπρό του ἐπειδή δέν εἶναι πλούσιος καί ἀριστοκράτης. Ὁ Νίκος, γιά νά βοηθήσει τό φίλο του Κλέωνα καί γιά νά τιμωρήσει τόν Παραλῆ, στήνει μιά φάρσα. Στήν ἑορτή τῶν γενεθλίων τῆς Βέρας θά παρουσιάσουν ὡς φίλο τους ἀριστοκράτη, πού θά πείσει τόν ὑπερήφανο Παραλῆ νά δώσει τήν κόρη του στόν Κλέωνα, τόν Κώστα ἔναντι ἀδρῆς ἀμοιβῆς.

Έτσι στο σπίτι του νεόπλουτου Παραλή, εκτός από τους άλλους καλεσμένους, έρχονται και οι τρεις «Απάχηδες»: ο Κώστας που αναγγέλλεται ως κόντες Γεώργιος Φιορεβάντες, ο Καρκαλέτσος και ο Καρούμπας. Κατά την κοσμική αυτή εκδήλωση δημιουργούνται κωμικές καταστάσεις από την κουφότητα, φιλαρέσκεια και δουλοπρέπεια των κοσμικών κυριών - κάποιες επικαλούνται ευγενική καταγωγή. Στο κωμικό στοιχείο συνεισφέρουν επίσης το άλλοπρόσαλλο της Άρετούσας που έρωτεύεται τον Καρούμπα, τα καμώματα των Καρκαλέτσου και Καρούμπα. Παρακολουθούμε μπαλέτο, ακούμε ευφυολογήματα.

Αλλά σε αντίθεση προς την χαρούμενη ατμόσφαιρα που επικρατεί στην εορτή των γενεθλίων της Βέρας ήχει μία δραματική νότα. Στο πρόσωπο της Βέρας ο Κώστας ανακαλύπτει τη νέα που είχε σώσει πρό καιρού και είχε έρωτευθεί. Το αίσθημά του αναζωπυρώνεται. Το δράμα της καρδιάς του μπροστά στο δίλημμα Βέρα - Τιτίκα επιτείνεται από την εμφάνιση της Τιτίκας - έχει φέρει άνθη στο πλουσιόσπιτο - που ακούει και βλέπει τον έρωτα ανάμεσα στον αγαπημένο της και στη Βέρα. Οι αποκαλύψεις της και οι άδεξιότητες των Καρούμπα και Καρκαλέτσου θέτουν τέρμα στη φάρσα.

Την επόμενη ημέρα στην ταβέρνα του μπάριμπα-Άνδρέα ο Καρκαλέτσος και ο Καρούμπας διηγούνται τις περιπέτειες τους στο σπίτι του Παραλή. Φθάνουν οι Βέρα και Άρετούσα αναζητώντας τον Κώστα και τον Καρούμπα. Η προδομένη Τιτίκα φιλονικά μαζί τους. Ο Καρούμπας παρασύρει την Άρετούσα στον Ποδονίφτη όπου ολοκληρώνουν τον έρωτά τους. Συνοδευόμενος από τον Ένωμοτάρχη καταφθάνει έξαλλος στην ταβέρνα ο Παραλής αναζητώντας την κόρη και την αδελφή του. Η Βέρα βγαίνει από την ταβέρνα, δηλώνει στον πατέρα της ότι αγαπά τον Κώστα, το νέον που την είχε σώσει, και ζητά τη συγκατάθεσή του να τον παντρευτεί.

Έρχονται η Άρετούσα και ο Καρούμπας αποφασισμένοι να παντρευτούν. Κουμπάρος ο Καρκαλέτσος.

Και στο δίλημμα του Κώστα η συνείδησή του δίνει την έντιμη και δίκαιη λύση. Έπιστρέφει στην Τιτίκα που αγαπούσε πριν και της είχε υποσχεθεί γάμο. Ο Παραλής του διαθέτει σοβαρό χρηματικό ποσό για να ζούν άνετα. Γι' αυτήν του την απόφαση η Βέρα, αν και αίσθηματικά πληγωμένη, δηλώνει ότι τον αγαπά περισσότερο.

«KARMEN» του Ζώρζ Μπιζέ.

Η υπόθεση του έργου εκτυλίσσεται στην Ισπανία. Μπροστά σ' ένα καπνεργοστάσιο στη Σεβίλλη βρίσκεται μία στρατιωτική φρουρά. Οι στρατιώτες ασχολούνται με τον κόσμο που πηγαиноέρχεται. Τους πλησιάζει μία όμορφη κοπέλα, η Μικαέλα και απευθυνόμενη στον δεκανέα Μοράλες ζητά να ιδεί τον δεκανέα ντόν Ζοζέ. Την πληροφορεί ότι θά έλθει σε λίγο, όταν θά γίνει αλλαγή φρουράς. Σύντομα έρχονται οι στρατιώτες, που θά αντικαταστήσουν την φρουρά, ακολουθούμενοι από παιδιά που μιμούνται τους στρατιώτες και τραγουδούν πρόσχαρα.

Ἡ παλιά φρουρά ἀποχωρεῖ, ὁ ὑπολοχαγός Τσουνίγκα ζητᾶ ἀπὸ τὸν ντόν Ζοζέ πληροφορίες γιὰ τὸ κτίριο πού βρίσκεται μπροστά τους καί τίς ἐργάτριες πού δουλεύουν σ' αὐτό. Καθὼς οἱ ἐργάτριες βγαίνουν στὸν δρόμο γιὰ διάλειμμα, νεαροὶ πλησιάζουν γιὰ νὰ ρίξουν τὰ δίχτυα τους. Οἱ στρατιῶτες σχολιάζουν τὴν συμπεριφορά τους. Συνηθισμένες οἱ ἐργάτριες μέ τὴν πολιορκία τῶν νεαρῶν ἀντρῶν τραγουδοῦν: «... τὰ γλυκόλογα τῶν ἐραστῶν εἶναι καπνός, ὁ ἐνθουσιασμός κι οἱ ὄρκιοι τους εἶναι καπνός». Οἱ στρατιῶτες παρατηροῦν ὅτι ἀνάμεσα στίς ἐργάτριες δέν βρίσκεται ἡ πιό μοιραία, ἡ τσιγγάνα Κάρμεν. Ἀλλά σύντομα ἐμφανίζεται καί πολιορκεῖται ἀπὸ τοὺς νεαροὺς πού ἐκλιπαροῦν τὸν ἔρωτά της. Ἐκείνη τοὺς μιλά γιὰ τὴν ἄστατη φύση τοῦ ἔρωτα. Πλησιάζει τὸν ντόν Ζοζέ, τοῦ πετᾶ ἓνα λουλούδι. Ἐκεῖνος τὴν σαϊτιά τοῦ ἔρωτα ἀρχικά τὴν εἶδε σάν χειρονομία ἀναίδειας. Παίρνει τὸ λουλούδι καί τὸ κρατᾶ. Οἱ ἐργάτριες ἐπιστρέφουν στό ἐργοστάσιο.

Ἔρχεται ἡ Μικαέλα καί δίνει στὸν ντόν Ζοζέ ἓνα γράμμα ἀπὸ τὴν μητέρα του καί χρήματα. Τοῦ μεταφέρει ἓνα φιλί της. Ἐκεῖνος συγκινεῖται καί ἐκφράζει νοσταλγία γιὰ τὸ χωριό του. Στὸ γράμμα ἡ μητέρα του, ἐκτός ἀπὸ τίς συμβουλές της, τοῦ συνιστᾶ τὴν Μικαέλα γιὰ κατάλληλη σύζυγο.

Ἀκούονται φωνές ἀπὸ τὸ καπνεργοστάσιο. Ἐργάτριες ξαναβγαίνουν στό δρόμο, δύο ομάδες ἀπὸ αὐτὲς ἀνταγωνίζονται νὰ πείσουν τὸν ὑπολοχαγὸ Τσουνίγκα γιὰ τὴν αἰτία καί τὴν ὑπεύθυνη τοῦ καβγᾶ. Μέ διαταγή του ὁ ντόν Ζοζέ μπαίνει στό ἐργοστάσιο μέ δύο στρατιῶτες. Συλλαμβάνουν τὴν Κάρμεν πού ἀντὶ ν' ἀπαντήσει στίς ἐρωτήσεις τοῦ ὑπολοχαγοῦ τραγουδᾷ. Ἀποφασίζει νὰ τὴν στείλει φυλακὴ μέ τὴν συνοδεία τοῦ ντόν Ζοζέ. Ἡ Κάρμεν καταφέρνει νὰ γοητεύσει τὸν δεκανέα καί μέ ἀντάλλαγμα τὸν ἔρωτά της ἐξασφαλίζει τὴν βοήθειά του γιὰ νὰ δραπετεύσει.

Στὴν ταβέρνα τοῦ φίλου τῆς Λίλας Πάστια ἡ Κάρμεν καί ἄλλες τσιγγάνες ψυχαγωγοῦν ἀξιωματικούς. Ἀνάμεσά τους καί ὁ ὑπολοχαγός Τσουνίγκα. Ἡ Κάρμεν μαθαίνει ὅτι ὁ ντόν Ζοζέ, πού εἶχε τιμωρηθεῖ γιὰ τὴν δραπέτευσή της, ἀποφυλακίσθηκε. Ἔρχεται ὁ φημισμένος ταυρομάχος Ἐσκαμίλιο μέ τὴν παρέα του καί προσπαθεῖ νὰ κερδίσει τὴν καρδιά τῆς Κάρμεν. Ἐκείνη δέν ἀνταποκρίνεται, τοῦ ἀφήνει ὅμως κάποια ἐλπίδα. Πρὶν ἀποχωρήσουν ἀπὸ τὴν ταβέρνα οἱ θαμῶνες, ὁ Τσουνίγκα, πού ἔχει ἐρωτευθεῖ τὴν Κάρμεν, τῆς λέει ὅτι θὰ ἐπιστρέψει σύντομα.

Ἡ Κάρμεν ἀρνεῖται νὰ συμμετάσχει αὐτὴ τὴν νύχτα στό σχέδιο τῶν φίλων της λαθρεμπόρων - φόρτωση ἀγγλικῶν ἐμπορευμάτων - ἐπειδὴ εἶναι ἐρωτευμένη. Ἔρχεται ὁ ντόν Ζοζέ καί ἡ Κάρμεν χορεύει γι' αὐτόν. Σύντομα ὅμως ἡ χαρὰ της σβήνει καί δοκιμάζει ἀπογοήτευση. Γιατί ὁ ντόν Ζοζέ τῆς λέει ὅτι πρέπει νὰ φύγει, ἔχει ὑπηρεσία. Δέν συγκινεῖται ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ἔχει φυλάξει τὸ λουλούδι πού τοῦ ἔδωσε ὅταν τὸν πρωτοεἶδε. Ἄν πράγματι τὴν ἀγαπᾷ, πρέπει νὰ τὴν ἀκολουθήσει στὰ βουνά. Εἰσβάλλει ὁ Τσουνίγκα καί βλέποντας τὸν δεκανέα του, τὸν διατάσσει νὰ φύγει. Ἐκεῖνος ἀρνεῖται, ὁ ὑπολοχαγός τὸν χτυπᾷ, ὁ ντόν Ζοζέ τραβᾷ τὸ σπαθί του, ἡ Κάρμεν μπαίνει ἀνάμεσά τους φωνάζοντας τοὺς συντρόφους της. Συλλαμβάνουν τὸν Τσουνίγκα, τὸν ἀφοπλίζουν καί τὸν ἀπομακρύνουν. Ὁ ντόν Ζοζέ εἶναι πλέον ἀναγκασμένος ν' ἀκολουθήσει τὴν Κάρμεν καί τοὺς συντρόφους της.

Στό βουνό ανάμεσα στους λαθρέμπορους ή Κάρμεν και ο ντόν Ζοζέ. Συννεφιασμένη ή σχέση τους. Οί τσιγγάνες βλέπουν θάνατο για τήν Κάρμεν στά χαρτιά πού ρίχνουν. Έρχεται ό Έσκαμίλιο νά κερδίσει τήν Κάρμεν, γιατί έχει πληροφορηθεί ότι κουράστηκε από τόν δεκανέα έραστή της. Ό ντόν Ζοζέ προκαλεί τόν ταυρομάχο σέ μονομαχία πού ή παρέμβαση τής Κάρμεν αποτρέπει. Ό Έσκαμίλιο τούς προσκαλεί όλους στήν επόμενη ταυρομαχία του. Φθάνει ή Μικαέλα και λέει στόν ντόν Ζοζέ ότι ή μητέρα του πεθαίνει. Ό ντόν Ζοζέ φεύγει μαζί της. Έξω από τήν άρένα μικροπωλητές πωλούν τήνπραμάτεια τους. Κόσμος έρχεται για τήν ταυρομαχία. Φθάνει ό Έσκαμίλιο μέ τήν Κάρμεν. Όταν ό κόσμος έχει μπει στήν άρένα, ό ντόν Ζοζέ πλησιάζει τήν Κάρμεν και τήν παρακαλεί νά φύγει μαζί του. Εκείνη άρνεϊται. Θέλει νά είναι ελεύθερη. Όταν ακούονται ζητωκραυγές, ή Κάρμεν σπεύδει νά μπει στήν άρένα για νά μοιραστεί τόν θρίαμβο του νέου έραστή τής Έσκαμίλιο, αλλά ό ντόν Ζοζέ τήν έμποδίζει. Όργισμένη του έπιστρέφει τό δαχτυλίδι του. Ό ντόν Ζοζέ τήν μαχαιρώνει, ενώ ό Έσκαμίλιο σκοτώνει τόν ταύρο στήν άρένα. Τό πλήθος πού βγαίνει από τήν άρένα βλέπει τήν Κάρμεν νεκρή στήν άγκαλιά του ντόν Ζοζέ πού όμολογεί τό έγκλημά του.

Έχοντας συνηθίσει νά τρυγάει τίς φευγαλέες απολαύσεις του έρωτα, ή Κάρμεν νομίζει ότι είναι ευτυχισμένη. Δέν γεύεται τούς καρπούς τής αυθεντικής αγάπης πού είναι υπεύθυνη. Δέσμια του έρωτικού πάθους νομίζει ότι είναι ελεύθερη, επειδή αλλάζει εύκολα έραστές. Η ανθρώπινη καρδιά είναι χώρος ιερός. Η βεβήλωσή του έχει δυσάρεστες συνέπειες, κάποτε τραγικές.

«ΤΡΑΒΙΑΤΑ» του Τζουζέππε Βέρντι.

Ό Βέρντι συνέθεσε τήν όπερα αυτή τό 1853. Τό λιμπρέτο του Φραντσέσκο Μαρία Πιάβε είναι έμπνευσμένο από τό μυθιστόρημα του Άλέξανδρου Δουμά υιού «Η Κυρία μέ τίς Καμέλιες» πού κυκλοφόρησε τό 1848. Η υπόθεση του έργου εκτυλίσσεται στό Παρίσι. Η πασίγνωστη ώραία έταίρα Βιολέττα Βαλερύ έχει οργανώσει γιορτή στήν όποία παρευρίσκονται άριστοκράτες του Παρισιοϋ. Μεταξύ των καλεσμένων και ό Άλφρέδος Ζερμόν πού από καιρό θαύμαζε και αγαπούσε τήν Βιολέττα. Φίλοι της τής παρουσιάζουν τόν νεαρό θαυμαστή της. Ό φίλος του Γκαστόν τής αποκαλύπτει ότι όσο καιρό ήταν άρρωστη ό Άλφρέδος ρωτούσε καθημερινά για τήν υγεία της. Τό κέφι φουντώνει, ή Βιολέττα βάζει κρασί στό ποτήρι του Άλφρέδου. Μετά τήν πρόποση οί καλεσμένοι πηγαίνουν στή διπλανή αίθουσα για χορό. Η Βιολέττα παθαίνει κρίση βήχα. Έχει προσβληθεί από φυματίωση. Καθησυχάζει τούς φίλους της και τούς προτρέπει νά πάνε νά χορέψουν.

Μένει κοντά της ό Άλφρέδος πού τής έξομολογείται τόν έρωτά του. Η Βιολέττα του συνιστά νά φύγει. Ό Άλφρέδος όμως δέν απελπίζεται. Φαίνεται ότι και αυτή τόν έχει έρωτευθεί. Του δίνει μιά καμέλια μέ τόν όρο νά της τήν επιστρέφει όταν μαραθεί. Ό Άλφρέδος ένθουσιάζεται. Θα έχει τήν ευκαιρία νά τήν ξαναδει σύντομα. Ό Άλφρέδος φεύγει, ή Βιολέττα τόν αποχαιρετά. Μένοντας μόνη διερωτάται μήπως μιά άληθινή αγάπη είναι γι' αυτήν δυστυχία. Ίσως είναι αυτό πού ζητά ή ψυχή της. Γρήγορα όμως συνέρχεται από τό έρωτικό

μεθύσι και λέει ότι είναι άνοησίες, ενώ από τό παράθυρο έρχεται ή φωνή του Άλφρέδου πού τραγουδά: «Άγάπη, άγάπη είναι ή ζωή».

Ό Άλφρέδος και ή Βιολέττα έχουν μονιμοποιήσει τήν σχέση τους. Ζούν εύτυχιμένοι σ' ένα έξοχικό σπίτι. Η Βιολέττα έχει άρνηθει τήν προηγούμενη ζωή της μέ τούς φευγαλέους έρωτες για να άφοσιωθεί στον Άλφρέδο. Ό νέος μαθαίνει από τήν Άννίνα, πιστή ύπηρετρια τής Βιολέττας, ότι ή άγαπημένη του έχει ξεπουλήσει όλη τήν περιουσία της για να έξοφλήσει τά χρέη πού έδημιούργησε ή πολυτελής ζωή της. Ό Άλφρέδος φεύγει για τό Παρίσι για να βρει χρήματα. Φθάνει ένα γράμμα από τήν φίλη της Φλώρα πού τήν προσκαλει σε χορό. Η Βιολέττα πετά τό γράμμα λέγοντας ότι δέν θά πάει. Είναι άποφασισμένη να άφήσει όριστικά τό παρελθόν της. Ό ύπηρετής τής αναγγέλλει ότι κάποιος άγνωστος θέλει να τήν ιδεί. Μπαίνει ό Τζιόρτζιο Ζερμόν, πατέρας του Άλφρέδου. Τήν παρακαλεί να διακόψει τήν σχέση της μέ τον γιό του. Είναι ανάγκη, γιατί ή κόρη του πρόκειται να παντρευτεί και ύπάρχει κίνδυνος να μαθευτεί ότι ό Άλφρέδος συνδέεται μαζί της. Η Βιολέττα αρχικά άρνεϊται, αλλά τελικά πείθεται. Ό Ζερμόν φεύγει εύχαριστώντας την για τήν μεγάλη θυσία της. Μένοντας μόνη γράφει δύο γράμματα, ένα στον προστάτη της βαρώνο Ντουφώλ για να ξαναζωντανέψει τήν σχέση τους και ένα στον Άλφρέδο για να θέση τέρμα στον δεσμό τους.

Έρχεται ό Άλφρέδος, ή Βιολέττα του άποκρούπει τό γράμμα και τήν επίσκεψη του πατέρα του.

Η Βιολέττα φεύγει κρυφά, ό ύπηρετής παραδίδει στον Άλφρέδο τό γράμμα της. Μένει κατάπληκτος από τήν άπόφασή της να έπιστρέψει στον προηγούμενο έραστή της. Ό πατέρας του, πού στό μεταξύ έχει έλθει, προσπαθει να τον παρηγορήσει. Βλέποντας τό γράμμα τής Φλώρας συμπεραίνει ότι θά είναι στο χορό τής φίλης της και άποφασίζει να πάει να τήν συναντήσει.

Η Φλώρα πληροφορεί τούς φίλους της ότι μεταξύ των καλεσμένων της θά είναι ό Άλφρέδος μέ τήν Βιολέττα, ενώ ό Μαρκήσιος διαδίδει ότι οί δύο αυτοί έρωτευμένοι χώρισαν. Έρχεται ό Άλφρέδος και μετά από λίγο ή Βιολέττα συνοδευόμενη από τον βαρώνο. Οί δύο αντίζηλοι παίζουν χαρτιά ανταλλάσσοντας ειρωνικές φράσεις. Τήν ώρα του δείπνου ή Βιολέττα μένει για λίγο μόνη μέ τον Άλφρέδο και τον παρακαλεί να φύγει. Έκείνος τής ζητά να τον ακολουθήσει. Η Βιολέττα άρνεϊται, έχει δώσει τον λόγο της στον βαρώνο, τον όποιο άγαπά. Έξάλλος ό Άλφρέδος καλεί όλους τούς καλεσμένους και πετάει στά πόδια τής έκπληκτης Βιολέττας τά χρήματα πού είχε κερδίσει από τον βαρώνο. Ό πατέρας του άποδοκιμάζει τήν πράξη του ενώ ή Βιολέττα του έξομολογείται ότι προς χάρη του έπηρε ατήν τήν άπόφαση. Ό Άλφρέδος συνειδητοποιεί τί έκανε. Ό βαρώνος τον προσκαλεί σε μονομαχία για τήν προσβολή.

Βαριά άρρωστη από φυματίωση ή Βιολέττα είναι ξαπλωμένη στο κρεβάτι. Έρχεται ό γιατρός Γκρενβίλ, τήν έξετάζει και προσπαθει να τήν πείσει ότι θά γίνει καλά. Φεύγοντας λέει στην Άννίνα ότι τής μένουν μόνον λίγες ώρες ζωής. Μένοντας μόνη της ή Βιολέττα διαβάζει γράμμα του πατέρα Ζερμόν: Στή μονομαχία ό βαρώνος πληγώθηκε έλαφρά, ό Άλφρέδος δέν έπαθε τίποτε. Αποκάλυψε στον γιό του ότι ή Βιολέττα θυσίασε τήν εύτυχία

της πρὸς χάριν τῆς ἀδελφῆς του. Σύντομα θὰ βρεθεῖ κοντά της. Ἡ Βιολέττα τὸν περιμένει με ἀνυπομονησία. Ὅταν ἔρχεται οἱ δύο ἐρωτευμένοι ἀγκαλιάζονται. Ἡ Βιολέττα πέφτει ἐξαντλημένη. Φτάνει καὶ ὁ πατέρας Ζερμόν. Ἡ Βιολέττα δίνει στὸν Ἀλφρέδο ἓνα μενταγιὸν νὰ τὸ χαρίσει στὴ μέλλουσα σύζυγό του. Μιά ἀναλαμπὴ εὐεξίας καὶ σὲ λίγο ἀφήνει τὴν τελευταία της πνοή.

Ἡ Βιολέττα τρύγησε τίς φευγαλέες ἀπολαύσεις τῶν ἐφήμερων ἐρωτικῶν σχέσεων. Ὅταν συνάντησε τὸν Ἀλφρέδο δίστασε, ἀμφέβαλε ἂν ὁ ἐρωτᾶς του θὰ ἦταν αὐτὸ τὸ βαθύτερο πού ζητοῦσε ἡ ψυχὴ της. Δὲν ἤθελε τὴν δέσμευση τοῦ ὑπεύθυνου, μόνιμου δεσμοῦ. Ὅμως ὁ γνήσιος ἐρωτᾶς τοῦ Ἀλφρέδου τὴν κέρδισε καὶ τὴν ἀναβάθμισε πνευματικά. Καὶ ὁ ἐρωτᾶς της προάγεται σὲ ἀγάπη. Θυσιάζει τὴν εὐτυχία της πρὸς χάρι τοῦ ἀγαπημένου της.

«ΤΟ ΚΟΡΙΤΣΙ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ» τοῦ Νίκου Χατζηαποστόλου.

Ἡ ὑπόθεση τῆς ὀπερέτας, πού πρωτοπαρουσιάσθηκε στίς 21 Μαΐου 1924, ἐκτυλίσσεται στὴν Ἀθήνα. Τὸ σκηνικὸ τοῦ χώρου ἐκφράζει καὶ τὴν κοινωνικὴ σύνθεση τῶν προσώπων τοῦ ἔργου. Ἐνα φτωχόσπιτο, ἡ παράγκα ἐνὸς παπουτοῦ, ἓνα καφεενεδάκι, μιὰ νεοκλασικὴ ἀστική κατοικία, στὸ βᾶθος ἓνα ἐργοστάσιο. Στὸ καφενεῖο βρίσκονται ὁ Σπύρος ὁ καφετζῆς, ὁ τσαγγάρης Στάμος καὶ ὁ βοηθὸς του Γιακουμῆς. Καθὼς σουρουπώνει φθάνουν ἐργάτες καὶ ἐργάτριες ἀπὸ τὸ ἐργοστάσιο. Μιά ἐργάτρια εἶναι καὶ ἡ Λίτσα, μιὰ νέα πού πιέζεται ψυχολογικά ἀπὸ τὴν φτώχεια. Ὁ μνηστῆρας τῆς Σπύρος, ὁ καφετζῆς, προσπαθεῖ νὰ τὴν παρηγορήσει λέγοντάς της ὅτι ἡ εὐτυχία δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰ χρήματα.

Μετά τὴν ἐμφάνιση τῆς ὑπηρετριάς Ἀντζουλίνας, θείας τῆς Λίτσας, στὴν ἐξώπορτα τοῦ νεοκλασικοῦ σπιτιοῦ, ἔρχονται τὸ ἀφεντικὸ τῆς ὁ Τάκης, φοιτητῆς τῆς Νομικῆς, ἡ πλούσια μνηστὴ του Τούλα, ὁ Φούλης, ἡ Φιφή, ὁ Φρανσουά, ὁ Πάνος καὶ ἄλλοι φίλοι τους. Ἡ ἄκεφη, φτωχὴ Λίτσα τοὺς παρακολουθεῖ γοητευμένη. Ὁ Φούλης καὶ ὁ Φρανσουά τὴν φλερτάρουν. Λίγο ἀργότερα ὁ Τάκης, ἂν καὶ ἀρραβωνιασμένος μετὰ τὴν Τούλα, τῆς ὑπόσχεται χρήματα καὶ γάμο. Καὶ ἡ Λίτσα, ἂν καὶ ἀρραβωνιασμένη μετὰ τὸν Σπύρο, ἀνταποκρίνεται.

Στὸ σπῆτι τοῦ Τάκη οἱ φίλοι του διασκεδάζουν. Μαζί τους καὶ ἡ Λίτσα. Οἱ ἄντρες τὴν φλερτάρουν, ὁ Πάνος τῆς προσφέρει δουλειὰ στὸ καφέ-σαντάν του. Ἐκείνη διστάζει, ὁ Τάκης τὴν καθησυχάζει. Ὁ Τάκης δίνει ἐντολὴ στὴν μοδίστρα πού ἔρχεται νὰ ράψει στὴν Λίτσα τὸ πιὸ ἀκριβὸ φόρεμα. Ὁ Γιακουμῆς, πού ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν Ἀντζουλίνα, εἰσβάλλει στὸ σπῆτι γιὰ νὰ λύσει τὴν ἐρωτικὴ πολιορκία πού τῆς ἀσκεῖ ὁ Φούλης. Εἰσβάλλει κατόπιν καὶ ἡ παρέα τῆς γειτονιάς. Ὁ πατέρας τῆς Λίτσας, ὁ ἀρραβωνιαστικὸς της καὶ ὁ Στάμος τὴν προσβάλλουν καὶ τῆς παίρνουν τὸ δαχτυλίδι τοῦ ἀρραβῶνα. Ἀφοῦ ἔχουν ἀποχωρήσει, ἐμφανίζεται ἡ Τούλα πού ἀναζητᾶ τὸν μνηστῆρα της. Ἡ Λίτσα, πού ὅπως τῆς ἔχει πεῖ ὁ Τάκης, τὴν θεωρεῖ ἐξαδέλφη του, τῆς λέει ὅτι σύντομα θὰ τὸν παντρευτεῖ. Ἡ Τούλα τῆς ἀποκαλύπτει τὴν ἀλήθεια. Ἡ Λίτσα συνειδητοποιεῖ ὅτι δὲν ἔχει πλέον θέση οὔτε ἐκεῖ οὔτε στὴν γειτονιά.

Στό καφέ-σαντάν ή Λίτσα ἐργάζεται μέ τό ὄνομα Λιλή. Ὁ Γιακουμῆς πουλάει ἄνθη στούς πελάτες. Ὁ Τάκης ὁμολογεῖ ὅτι θά παντρευτεῖ τήν Τούλα, ἀλλιῶς ή οἰκογένεια του θά τοῦ κόψει τό ἐπίδομα. Ἡ Λίτσα, ἄν καί τόν εἶχε ἀγαπήσει πραγματικά, τοῦ λέει μέ πίκρα ὅτι τόν ἀποδεσμεύει ἀπό τήν ὑποχρέωσή του. Τήν θέση του παίρνει ὁ Φούλης πού τήν πολιορκεῖ.

Ἡ Λίτσα συγκέντρωσε κάποια χρήματα καί μαζί μέ τήν θεία της Ἀντζουλίνα πῆγε στό Παρίσι καί σπούδασε ὑψηλή μοδιστρική. Ἐπέστρεψε στήν Ἀθήνα, συνεργάσθηκε μέ μιᾶ μεγαλομοδίστρα πού τῆς ἄφησε τό κατάστημά της. Εἶναι γνωστή μέ τό ὄνομα Λίζα. Εἶναι εὐπορη, ράβει καί στή βασιλική οἰκογένεια. Στό σπίτι τοῦ Τάκη, πού ἔχει γίνει δικηγόρος, ἔχουμε μιᾶ κοσμική συγκέντρωση. Ὁ Τάκης σέ ἄσχημη οἰκονομική κατάσταση. Χάνει στά χαρτιά καί τά τελευταῖα του χρήματα. Ὁ Φούλης, πού μέ τό δέλεαρ τῶν χρημάτων του πλησιάζει κάθε γυναῖκα πού τόν ἐλκύει, πολιορκεῖ τήν γυναῖκα τοῦ Τάκη Τούλα. Ἐρχεται στό σπίτι τοῦ Τάκη ή Λίτσα καί ζητᾶ τήν οἰκοδέσποινα. Δέν τήν ἀναγνωρίζει κανείς. Συζητᾶ μέ τήν Τούλα, πού εἶναι ἔτοιμη νά ἐνδώσει στήν πολιορκία τοῦ Φούλη. Ἡ Λίτσα ἀγαπᾶ ἀκόμη τόν Τάκη καί γιά νά τόν βοηθήσει στήν δύσκολη θέση πού βροῖσκεται ὑποκρίνεται ὅτι τοῦ ὀφείλει χρήματα πού τώρα τοῦ ἐπιστρέφει. Ἐκεῖνος μένει ἄναυδος μπροστά στή μεγαλοφυχία της.

Στό μοδιστράδικο τῆς Λίτσας, γνωστῆς μέ τό ὄνομα Μαντάμ Λίζα, ἔρχεται ή Ἀντζουλίνα καί ἀνακοινώνει ὅτι θά παντρευτεῖ τόν Γιακουμῆ, πού ἐργάζεται ἐκεῖ. Μπαίνει καί ὁ Φούλης, πού μέ ἐκπληξη ἀναγνωρίζει τήν Λίτσα. Ἀναλαμβάνει τά χρέη τοῦ Τάκη καί τοῦ ἐξοφλεῖ καί τό παλιό δικό της χρέος. Καταβάλλει στόν Πάνο καί τήν ἀξία τῶν κοσμημάτων πού εἶχε παραγγεῖλει ή Τούλα. Ὁ Τάκης τῆς ζητᾶ νά μείνει κοντά της. Ἡ Λίτσα τόν παροτρύνει νά ἐπιστρέψει στήν οἰκογένειά του. Φθάνει ἕνα παιδί μέ σημεῖωμα τοῦ πατέρα της πού θέλει νά τήν ξαναδεῖ, νά τήν συγχωρήσει καί νά τῆς δώσει τήν εὐχή του πρίν πεθάνει.

Στήν παλιά γειτονιά τῆς Λίτσας πολλά ἔχουν ἀλλάξει. Τό σπίτι της ἔχει γίνει ταβέρνα. Στήν γεμάτη ἀπό κόσμο ταβέρνα μπαίνουν οἱ Φούλης, Φρανσουά καί Πάνος γιά νά φλερτάρουν τήν Φιφή, πού ἐργάζεται ἐκεῖ. Ἐρχονται ή Λίτσα μέ τήν Ἀντζουλίνα καί ὁ Τάκης μέ τήν Τούλα. Οἱ παλιοί γείτονες καί φίλοι, ὁ ἕνας μετά τόν ἄλλον, ἀναγνωρίζουν τήν Λίτσα, τό κορίτσι τῆς γειτονιάς. Ὁ Σπύρος, ὁ παλιός ἀρραβωνιαστικός της, φέρνει σέ ἀναπηρικό καροτσάκι τόν πατέρα τῆς Λίτσας πού πέφτει συγκινημένη στά πόδια του. Ὁ μπαρμπα-Πέτρος ζητᾶ ἀπό τόν Σπύρο νά τήν συγχωρήσει καί ἐκεῖνος τῆς ζητᾶ νά παντρευτοῦν. Ἡ Λίτσα δέχεται. Δέχεται καί ή Φιφή νά πάρει τόν Φούλη. Ἡ Ἀντζουλίνα ἔχει δεχθεῖ νά παντρευτεῖ τόν Γιακουμῆ. Ἐτσι θά ἀκολουθήσουν τρεῖς γάμοι, ἐκτός λιμπρέτου καί ἐκτός σκηνῆς.

Ἡ ἐπιθυμία γιά μιᾶ καλύτερη ὕλικά ζωή ὀδηγεῖ τήν Λίτσα στήν ἐγκατάλειψη τοῦ μνηστήρα της. Γιά τήν πράξη της αὐτή τιμωρεῖται μέ ἀπογοήτευση, διάψευση τῶν ἐλπίδων της. Δέν μένει ὅμως στήν ἀπογοήτευση. Μέ τήν προσπάθειά της ἐπιτυγχάνει καί διακρίνεται στόν ἐπαγγελματικό χῶρο. Ἡ οἰκονομική ἐπιτυχία δέν διαβρώνει τήν ἀνθρωπιά της. Ἀποδεικνύεται ἠθικά ἀνώτερη ἀπό τούς κοινωνικά ἀνωτέρους της. Ἡ ἀπόφασή της νά παντρευτεῖ τόν Σπύρο ἀποδεικνύει ὅτι δέν ἔχει ξεχάσει τήν ταπεινή καταγωγή της. Δέν ἔχουν πάρει τά μυαλά της ἀέρα.

«ΚΑΒΑΛΛΕΡΙΑ ΡΟΥΣΤΙΚΑΝΑ» τοῦ Πιέτρο Μασκάνι.

Πρὶν φύγει γιὰ τὸν στρατὸ ὁ Τουρίντου εἶχε σχέσεις μὲ τὴν Λόλα. Ὅταν ὅμως ἐπέστρεψε, ἐκείνη εἶχε παντρευτεῖ τὸν Ἄλφιο. Ὁ Τουρίντου στράφηκε στὴν Σαντοῦτσα, τὴν ὁποία ἄφησε ἔγκυο, λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο ἡ κοπέλα ἀφορίστηκε ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Ἐκείνη τὸν ἀγαπᾶ εἰλικρινά ὅμως ἐκεῖνος ἐπέστρεψε καὶ πάλι στὴν ἀγκαλιά τῆς Λόλα, αὐτὴ τὴν φορὰ σὲ ἕναν παράνομο ἔρωτα.

Κυριακὴ τοῦ Πάσχα, πρωί, σὲ ἕνα χωριὸ τῆς Σικελίας. Πρὶν ὑψωθεῖ ἡ αὐλαία ἀκοῦμε τὸν Τουρίντου νὰ τραγουδᾷ στὴ Λόλα. Οἱ χωρικοὶ μιλοῦν γιὰ τὴν ἐποχὴ καὶ πάνω στὴν ὥρα φτάνει ὁ Ἄλφιο πού ρωτᾷ τὴν Λουτσία, μητέρα τοῦ Τουρίντου, πού ἦταν ὁ γιὸς τῆς ὅλο αὐτὸ τὸν καιρὸ. Ἐκείνη ἀποκρίνεται πὼς εἶχε πάει μέχρι τὸ Φρανκοφόντε νὰ φέρει κρασί γιὰ τὸ πανδοχεῖο τῆς. Ὅταν ὁ Ἄλφιο ἀνταπαντᾷ πὼς τὸν εἶδε κοντὰ στὸ σπίτι του, ἡ Σαντοῦτσα σπεύδει νὰ πεῖ στὴ Λουτσία νὰ μὴ μιλήσει. Ἡ κουβέντα διακόπτεται ἀπὸ τὸν ὕμνο τοῦ Πάσχα.

Ὅλοι οἱ χωριανοί, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Σαντοῦτσα μπαίνουν στὴν ἐκκλησία. Εἶναι ἡ στιγμή πού ἡ νεαρὴ ἐρωτευμένη κοπέλα θὰ πεῖ τὸν πόνο τῆς στὴ μητέρα τοῦ Τουρίντου. Μπαίνει καὶ ἡ Λουτσία στὴν ἐκκλησία ἀφήνοντας τὴν Σαντοῦτσα μόνη νὰ περιμένει τὸν ἀγαπημένο τῆς.

Ὁ Τουρίντου φτάνει, ἡ Σαντοῦτσα τὸν παρακαλεῖ νὰ ἐπιστρέφει κοντὰ τῆς καὶ τὸν προειδοποιεῖ πὼς τὸν εἶδαν κοντὰ στὸ σπίτι τοῦ Ἄλφιο. Τὴν ὥρα πού ἐκεῖνος τὴν κατηγορεῖ γιὰ ζήλια φθάνει ἡ Λόλα, πού μετὰ ἀπὸ μερικὲς πικρόχολες κουβέντες μπαίνει ἐπίσης στὴν ἐκκλησία. Οἱ παρακλήσεις τῆς Σαντοῦτσα πρὸς τὸν Τουρίντου γίνονται ἀκόμα πιὸ ἔντονες μὲ ἀποτέλεσμα τὴν δική του βίαιη ἀντίδραση: τὴν ἀπορρίπτει, τὴν πετᾷ κατὰ γῆς καὶ μπαίνει στὴν ἐκκλησία. Βλέποντας τὸν Ἄλφιο νὰ καταφθάνει ἡ ὀργή καὶ ὁ φθόνος κυριεύουν τὴν Σαντοῦτσα, πού τοῦ μαρτυρᾷ τὸ φοβερὸ μυστικὸ. Ὁ Ἄλφιο ὀρκίζεται ἐκδίκηση.

Μετὰ ἀπὸ ἕνα ὀρχηστρικό ἰντερμέδιο, κατὰ τὴν διάρκεια μιᾶς πρόποσης, ὁ Ἄλφιο ἀφοῦ προσβάλλει τὸν Τουρίντου, τὸν προκαλεῖ σὲ μονομαχία, δαγκώνοντας του τὸ ἀφτί, ὅπως ἀπαιτεῖ ἡ παράδοση. Πηγαίνοντας νὰ συναντήσῃ τὸν Ἄλφιο, ὁ Τουρίντου ἀποχαιρετᾷ τὴ μητέρα του, ἐμπιστευόμενος τῆς τὴν Σαντοῦτσα. Λίγα λεπτὰ ἀργότερα μία γυναικεῖα φωνὴ ἀκούγεται νὰ φωνάζει πὼς ὁ Τουρίντου σκοτώθηκε. Ἡ Λουτσία καὶ ἡ Σαντοῦτσα καταρρέουν.

«ΦΕΝΤΟΡΑ» όπερέτα του Ούμπέρτο Τζορντάνο.

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

Η πριγκίπισσα Φεντόρα φθάνει στην Αγ.Πετρούπολη προκειμένου να επισκεφθεί τον μνηστήρα της, κόμη Βλαδίμηρο Αντρέγεβιτς. Πρόκειται να τον παντρευτεί και με τον γάμο της να τον απαλλάξει από τα σημαντικά του χρέη.

Ενώ αναμένει την άφιξη του πληροφορείται από την αστυνομία και έναν Γάλλο διπλωμάτη ότι αυτός πληγώθηκε θανάσιμα από τον κόμη Λόρις Ίπανωφ, πού όμως διέφυγε. Από την ανάκριση πού ακολουθεί οι ύπεύθυνοι συμπεραίνουν πώς ο Βλαδίμηρος έπεσε θύμα μίας ομάδας «μηδενιστών» πού δροῦσαν στην προ-έπαναστατική Ρωσία.

Ο Βλαδίμηρος πεθαίνει και ή Φεντόρα όρκίζεται να έκδικηθεί τον θάνατό του.

ΠΡΑΞΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

Στό Παρίσι ή Φεντόρα δίνει μία δεξίωση, όπου έχει προσκαλέσει και τον Λόρις προκειμένου να αποκαλύψει την ταυτότητα του και στή συνέχεια να τον παραδώσει στίς αρχές, πού έχουν επίσης προσκληθεί. Όπως έχει συμφωνηθεί, φεύγοντας, οι αστυνομικοί θά περιμένουν στον κήπο προκειμένου να συλλάβουν τον άνδρα κατά την έξοδό του. Παρ' ότι αισθάνεται έλξη για τον Λόρις, ή Φεντόρα θυμάται τον όρκο της και τον προδίδει στην αστυνομία. Παράλληλα όμως τον ρωτά για τά αίτια της δολοφονίας και εκείνος της αποδεικνύει πώς ήταν θέμα τιμής: είχε πιάσει τον Βλαδίμηρο να έρωτοτροπεί με την σύζυγό του Βάντα. Ταπεινωμένη ή Φεντόρα τον παρακαλεί να μείνει μαζί της τή νύκτα.

ΠΡΑΞΗ ΤΡΙΤΗ

Ο Λόρις και ή Φεντόρα ζούν ευτυχισμένοι στην κατοικία της πριγκίπισσας στην Έλβετία. Έκει τούς βρίσκουν κακά νέα: ο αδελφός του Λόρις πνίγηκε στή φυλακή όταν ο Νέβας πλημμύρισε τό κελί του. Η αστυνομία τον είχε συλλάβει ως άντεκδίκηση για την δολοφονία του Βλαδίμηρου, υίοθετώντας τίς κατηγορίες της Φεντόρα. Όταν πληροφορήθηκε τον θάνατο πέθανε από στεναχώρια και ή μητέρα του. Ο Λόρις ύποφιάζεται ότι ή Φεντόρα εξακολουθεί να καταδιώκει την οικογένεια του και την καταριέται. Αναζητώντας τή λύτρωση εκείνη πίνει τό δηλητήριο πού φύλαγε για παρόμοια στιγμή στον βυζαντινό σταυρό πού φορά. Τήν τελευταία στιγμή ζητά συγχώρεση από τον Λόρις, πού δέν της την άρνεϊται.

ΝΙΚΟΣ ΤΣΙΡΩΝΗΣ

24 Δεκεμβρίου 2023